

Københavns og Vartov Valgmenigheder

April 2015 Nr. 1

Hvad lever vi for? Hvad lever vi af?

1. søndag i fasten – Matthæus 4,1-11

Den norske forfatter Karl Ove Knausgård er til børnefødselsdag i Malmö. Det irriterer ham at de unge mødre fylder sig med mængder af vand og propper deres børns maver med 'alverdens mærkelige grove ris'. 'Åh' – skriver han – 'de forvekslede mad med ånd, de troede de kunne spise sig til at være bedre mennesker uden at forstå at mad er én ting, de forestillinger som mad vækker, en anden. Og hvis man sagde det, hvis man sagde noget i den retning, var man enten reaktionær eller bare en nordmand, det vil sige et menneske der er ti år bagefter.'

Forvekslingen af mad og ånd er også på tapetet i kontroversen mellem Djævelen og Jesus. Til Jesus som er udmarvet af sult, kommer fristeren og siger: "Hvis du er Guds søn, så sig, at stenene her skal blive til brød." Men han svarede: 'Der står skrevet: 'Mennesket skal ikke leve af brød alene, men af hvert ord, der udgår af Guds mund.'

Djævelen forveksler bevidst mad og ånd for at den sultne Jesus skal komme

til at gøre det samme. Han vil nedskrive dét et menneske lever for, til dét det lever af, til mad. Han vil kalde Jesus tilbage til den hårde materie for at han skal glemme meningen med sit virke som Guds søn og i stedet falde ned og tilbede ham.

Jesus svarer at mennesket – og det gælder altså også ham selv som er Guds søn – lever *af* Guds ord. Det lever af det det lever *for*. For det lever for at tilbede Gud og 'tjene ham alene'.

Gud er ånd. Ånden rummer hele livet. Også alle livets konflikter. Det er derfor evangelisten fortæller at det er 'af Ånden' Jesus bliver ført ud i ørkenen for at fristes af Djævelen. For Guds søn som føres af Guds ånd, er den eneste der kan overvinde menneskefjenden.

Da går det jo ikke at forveksle ånd med mad. For hvis mad ikke alene bliver noget vi lever af, men også for, så har det dyriske menneske forfinet sin plads som øverste led i fødekæden. Og tilmed forklædt det som sundt og naturligt.

Matthæusevangelisten lader Jesus henvise til tidligere forestillinger om at verden, den skabte verden, ikke altid fremstår så venlig over for dem der stoler på Gud, men at den holder sig tilbage for at de 'kunne lære, at det ikke er høst og afgrøder, mennesket lever af, men at det er dit ord, der bevarer dem, som tror på dig' (Visdommens Bog 16,24ff.).

Måske er det derfor vi har svært ved at lære det, ved at forstå hvad ånd er. Vores materielle vilkår er ikke til stadighed truet af fejlslagen høst og fjenders hærgen. For os er der ikke nogen barsk nødvendighed som kan lære os at mennesket ikke skal leve af brød alene, men af Guds ord. Der er ikke noget der tvinger os til at forstå at meningen med livet ikke består i at vi skal opretholde det, men i det eller den der opretholder livet. Vi kan ikke tvinges hen til Gud på den måde.

Vi synes mere og mere interesseret i selve livsopretholdelsen. Hvad vi lever *af* peger ikke i retning af hvad vi skal leve *for*. Det skyldes at vi har kultiveret evnen til at forveksle ånd med mad. Vi er som sagt i stigende grad i færd med at nedskrive livet til en forfintet udgave af dets biologiske omstændigheder, det dyriske. Der synes ikke at være andet end selvopretholdelsen, og formålet med det hele er borte – hvis det ellers nogensinde har været der.

Bundet til forestillingen om at vi selv skal opretholde vores liv, falder vi aldrig til ro i tro. For vi kan ikke opretholde os selv hvis vi ikke hele tiden forøger vores livsudfoldelse. Det er denne uro der ligger bag sådan noget som forestillingen om at den overdrevne interesse for mad skulle gøre os til 'bedre mennesker', som Knausgård skriver.

Guds ord – det er det der opretholder livet ved at give det mening. Det lever vi af.

Djævelen frister os til at glemme det. Han frister Guds søn og os til i stedet at tro at vi selv kan opretholde livsmeningen. At vi selv skal give livet mening.

Det er blevet et alment vilkår. For også ånden er blevet noget vi selv forvalter. Også den er blevet et *middel* til at skabe mening. Vi skal selv finde ud af hvad vi vil med vores liv, hvad vi lever for. Friedrich Nietzsche har sagt det: 'Med hvilket formål menneskene er til, hvad 'mennesket' er til for, det skal overhovedet ikke bekymre os: men spørg dig selv hvad *du* er til for, hvad der er meningen med dit liv, og hvis du ikke er i stand til at erfare det, så lad dig selv gå til grunde ved det!'

Kynismen i dette udsagn svarer til de anstrengelser som nutidens menneske skal opbyde for ikke at gå til grunde i sit forsøg på at skabe sig en meningsfuld tilværelse. Det er den vægt der hviler på os fordi der ikke er forskel på hvad vi lever af og hvad vi lever for. Vi er selv blevet begge dele. Vi lever af og for os selv. Fanget af os selv i vores egne anstrengelser – som vi maskerer som frihed til at gøre hvad vi vil. Det er den fristelse vi har givet efter for: Vi tjener kun os selv. Vi er underlagt os selv. Fanger af vores 'frihed'.

'Du skal tilbede Herren din Gud og tjene ham alene.' For 'Mennesket skal ikke leve af brød alene, men af hvert ord, der udgår af Guds mund.'

Engang har disciplene taget plads ved bordet, og de siger til Jesus: 'kom og spis!' Men han siger til dem: 'Min mad er at gøre hans vilje, som har sendt mig, og fuldføre hans værk' (Johannesevangeliet 4,34).

Det er en underlig udtalelse. Maden er åbenbart ikke et middel der skal sætte ham i stand til at handle. Men den *er* allerede det han gør. For Jesu vedkommende

er der ingen forskel på hvad han lever *af* og hvad han lever *for*. Han lever af Guds ord, og han lever for Guds ord – for han er selv dette ord. Men han lever ikke for sig selv, men for at tjene Gud alene. Han gør ikke ånd til mad. Han gør ordets føde til ånd.

Som sagt, det kan lyde underligt. Men det betyder at han er livsmeningens opfyldelse. Som Guds ord er han det livet kommer af, og det livet er til for.

Der er en underlig ting mere. Jesus siger: 'Mennesket skal ikke leve af brød alene, men af hvert ord, der udgår af Guds mund.' Han siger ikke: 'Mennesket skal ikke kun leve af brød og mad, men *også* af Guds ord.' Guds ord er ikke noget der kommer til når der er sørget for vores materielle behov. Guds ord omfatter hele livet. Det livgivende ord.

Vi kender måske bedre de ord der sårer og dræber, eller bare fornærmer. De kan jo også være bekvemme at udtale, for dermed gør man sig færdig med det andet menneske. Alle de ord som begynder med 'u-', og som kan stå under den rummelige rubrik 'ikke'.

Alle disse ikke-livgivende, livdræbende ord udgår af Djævelens mund. Han er alt det negative der vil sig selv. Det er det der gør ham til den han er. Han opretholder kun sig selv og intet andet. Han mangler bare lige én ting: at Guds søn lægger sig på knæ for ham. Sådan som det negative der vil sig selv, altid har brug for bekræftelse. Det er det eneste selvopretholdelsen er afhængig af – uden at den selv forstår det.

Djævelen er den man underkaster sig. Han kan ikke bære at være afhængig af nogen. Vi bliver djævelske når vi ikke vil være afhængige af nogen og i stedet forskanser os i vores egen selvopretholdende negativitet.

Men vi skal ligne Gud. Gud er ikke den man underkaster sig. Gud er den man tjener. Han har brug for at hans søn, gudmennesket, fuldfører hans værk, og han har brug for at mennesket lever af hans ord og for hans ord. Det ord som opretholder os når vi opretholder vores fælles liv. Det ord som ånden giver os at modtage.

Det er kun os selv der kan forspilde det. Som når vi i anstrengelserne for at skabe os en mening med livet samler os om os selv og måske endda indbilder os at det gør os til 'bedre mennesker' – som en blank stål-kugle der baner sig vej gennem verden ved at støde alt andet bort.

At leve af og for Guds ord er at vedkende sig vores fælles liv. Vi skal vedkende os at det udspringer af noget vi ikke selv har bragt til veje, og at det er det vi lever af og for. Engang var det måske påkrævet at verden af og til holdt sig tilbage for at vi kunne lære det. At nøden kunne lære os taknemmelighed.

Sådan er det ikke længere. Ingen materiel nød bringer os på den tanke. Der kræves noget andet. Vi må *selv* holde os tilbage hvis vi skal lære at være taknemmelige. Skulle det virkelig være så svært at give afkald på de anstrengelser der er forbundet med at opretholde en livsmening?

Måske ville det gøre os til bedre mennesker – det kan vi ikke vide, og det *skal* vi ikke vide. Men det ville bane vej for taknemmelighed. Det ville lade ånden få frit løb iblandt os. Det ville medvirke til at fuldføre Guds værk.

Niels Grønkjær

Formandsberetning for 2014

Københavns Valgmenighed

Kan nogen mon stadig huske tegneserien af Gantriis, Livets Gang i Lidenlund? Den startede i 1953 og sluttede vist engang i 80'erne, så nogle af jer kan nok huske striberne fra Politiken. I tegneserien, som jo ingen hovedperson har, afspejles og satiriseres der over lokallivets rolige gang med småsladder og faste roller i det lille samfund: Der er avisredaktørens trængsler med borgmesteren, den værdige pastor Svholm med sin menighed og stationsforstanderen, der forsøger at styre togdriften. Serien skildrer vistnok Lemvig i 1950'erne og 60'erne. Sommetider – og kun på nogle punkter – minder livet i Lidenlund om livet i Københavns Valgmenighed.

Meget har jo ændret sig, og præster er ikke så værdige eller ærværdige som engang. Men stadig holder vi gudstjeneste sammen, og præsten prædiker, leder studiekredse og tager på sygebesøg. Tak til Niels for det – og for så meget andet.

Sidste forår holdt vi store rengøringsdag i kirken. Det var en anden måde at være sammen på. Tak til alle, der var med.

En menighed bliver til menighed ved at lytte til evangeliet, men en valgmenighed forudsætter også, at medlemmerne er aktive i praksis. Det er mange gudskelov. Vi holder i øvrigt store rengøringsdag igen den 11. april kl. 10.

Som sædvanligt har året i menigheden og i Immanuelskirken været fyldt med stort og småt. Til det store må regnes et par oversvømmelser i kirkens kælder. Forhåbningsholms Allé-kvarteret er udsat ved voldsomme og langvarige regnskyl, og selv om vi gør, hvad vi kan for at holde van-

det væk, sker det nok igen, hvis ikke Klaus og Svend finder på en genial – forhåbentlig ikke ret dyr – løsning.

Vi har også fået lavet kloakreparation. Tårnuret er renoveret, hovedsageligt via donation fra Frederiksberg Fonden. Den ene vinge på englen på vores alterkande, der er tegnet af Joakim Skovgaard, var brækket af. Den er nu repareret af en specialist, med støtte fra Konsul Jorcks Fond. Her for nylig er dåbsfadet blevet rensset på Nationalmuseet i Brede, og der er installeret ny styring af kirkens lys.

I begyndelsen af året indsendte vi et hørings svar til ”Udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken”. Vores svar udtrykte vores betæneligheder ved forslagene. Jeg tror ikke, politikerne har lyttet til os, men der er intet, der tyder på, at Betænkning 1544's forslag vil blive realiseret.

Inden for de næste par år skal orglet renoveres, det skete sidste gang i 1977. Orgelkonsulent Svend Prip har gennemgået orglet og kommer med sin anbefaling af, hvad der bør ske. Så skal der søges fonde. Klokkerummet har gennem nogen tid haft besøg af en flok duer. Spjældene i muråbningerne er defekte og skal repareres og rummet skal renses. Det har Frederiksberg Kommune påtaget sig at gøre. Det tager tid at nå frem til den rigtige løsning, men vi har god kontakt til ”Borgens” ansvarlige medarbejder, og de er i gang.

Sakristiet trænger også til lidt mere end en kærlig hånd. Intet tyder på at rådet bliver arbejdsløst i de næste par år.

Praksis er også at der produceres og serveres kirkekaffe. Tak til alle der er med i turnus. Vi kunne godt bruge et par stykker mere. Igen: Meld jer – også selv om I ikke ligefrem har lyst. Korsangen er blevet en fin tradition, som mange fra de to menigheder sætter pris på. Tak, Tom Ernst. Også her er du blevet en uundværlig del af Københavns Valgmenighed.

To runde år skal markeres. Den 23. april bliver Niels Grønkjær 60. Det fejrer hans to menigheder og en kreds af venner med festforelæsninger i Vartov Kirke og efterfølgende reception i menighedssalen. Det skal nok blive både festligt og fornøjeligt.

Københavns Valgmenighed bliver 125 år i 2015. Der kan argumenteres for forskellige datoer som menighedens egentlige fødselsdag, men i december 1890 anerkendtes menigheden ved kongelig resolution, og den første gudstjeneste fandt sted den 28. december. Vi har i rådet besluttet at holde festgudstjeneste den 6. december og---? Ja, er der nogle, der har forslag, skal de blot henvende sig til et rådsmedlem.

Menighedsmøder og studiekredse har vi jo som så meget andet fælles med Vartov Valgmenighed. Uden det tillidsfulde samarbejde med medlemmerne og nævnet i Vartov var vi her ikke. Tak.

Vi lever i en tid, hvor økonomisk tænkning på mange måder er dominerende. Også i Københavns Valgmenighed er vi naturligvis nødt til at overveje, hvad vi bruger penge til, men vi er ikke i tvivl om, at det ikke er økonomien, vi er sammen om. Det er mærkeligt, at et græsk ord *oikos*, der betyder hus, bolig, hjem og endda tempel, er blevet til et ord, der kun har med forvaltning af materielle værdier at gøre, og som mange i dag synes er det allervigtigste i politik.

Den nu afdøde franske sociolog Pierre Bourdieu har udviklet en teori om, at det i dag giver mening at overføre det økonomiske begreb 'kapital' til andre områder. Ligesom man kan besidde stor økonomisk kapital, kan man også besidde stor social og kulturel og endda symbolsk kapital. Alle, der ønsker at oparbejde kapital, må investere arbejde og tid for siden at kunne profitere af det. Kapital er ressourcer i samfundet, og når man har mange ressourcer, har man adgang til megen magt og materiel rigdom.

Kulturel kapital, altså dannelse og sproglig udvikling, får vi sådan noget ved at være i KV? Jo, vi bliver klogere på verden og os selv af prædikener, studiekredse og samtaler. Social kapital får man fx ved at være medlem af et netværk eller en gruppe. Det er vi jo. Får vi indflydelse i samfundet ved det? Ikke meget. Både kulturel og social kapital kan veksles til økonomisk kapital. Desværre eller heldigvis er der, så vidt jeg ved, ikke nogen, der er blevet velhavende af medlemskabet. Så er der den symbolske kapital, som i grunden er anerkendelse. Den, der besidder mest anerkendelse, har mest symbolsk kapital og dermed mest agtelse og magt.

Jeg kan godt se, at Bourdieu har en vigtig pointe: Vejen til magt er ikke kun penge, også det kulturelle og sociale er vigtige størrelser. Men er mennesker virkelig kun interesserede i at opnå magt? Det tror jeg ikke. I Brorsons salme: Gud skal alting mage, står der i vers 4:

*Gud skal alting mage,
mægtig i de svage
han sig altid tér.*

Det er godt at blive mindet om, at det er derfor, vi er en menighed.

Jens Hestbech

Den nye Gud i den gamle kirke

Torsdag den 23. april fylder vores præst, Niels Grønkjær, 60. I den anledning inviterer menighederne til festforelæsninger i Vartov Kirke kl. 13.00-16.00. Her taler Thorkild Grosbøll, Johnny Christensen, Doris Ottesen, David Bugge og Kjeld Holm. Kl. ca. 16.15-17.30 er der reception i menighedssalen. Alle er velkomne. Udførligt program fremlægges i kirkerne og kan ses på hjemmesiden.

Vibeke Hein og Jens Hestbech

Årsmøde i Rødding

Søndag den 7. juni afholder Foreningen af Grundtvigske Valg- og Frimenigheder årsmøde i Rødding. Fra kl. 9.30 er der mulighed for en kop kaffe inden gudstjeneste ved frimenighedspræst Mette Geil. Efter frokost på Rødding Højskole er der generalforsamling i foreningen. Efter kaffebord kan man vælge mellem 1) foredrag og kirkegårdsvandring ved biskop Elof Westergaard, 2) kreativt værksted ved kunsthåndværker Laila Hygebjerg eller 3) tekstilværksted ved tekstildesignlærer Inger Storm. Kl. 18 er der festmiddag med musik og sang. Kl. 20 oplæsning.

Prisen for deltagelse søndag er kr. 400 for voksne og kr. 200 for børn. Der er mulighed for efterfølgende overnatning på Skibelund Gymnastik- og Idrætsefterskole for kr. 200 pr. seng.

Tilmelding til Vibeke Hein senest søndag den 3. maj, telefon 2019 8990 eller email vibekehein@gmail.com. Transport vil blive søgt koordineret.

Vibeke Hein

Carl Nielsen igen – igen

Onsdag den 10. juni kl. 17 er Carl Niensens store orgelværk ”Commotio” igen på programmet ved Inge Bønnerups orgelkoncert i Vartov Kirke. Der er grund til at markere Carl Niensens 150-års-dag endnu engang og nu i den lyse sommer, dagen efter fødselsdagen den 9. juni. Intet andet land har fostret en komponist, der suverænt beherskede såvel den enkle folkelige sang som de store symfoniske værker og derfor er kendt af hele Danmarks befolkning. På koncerten spilles tillige orgelværker af D. Buxtehude, J.S. Bach og G. Frescobaldi – komponister som Carl Nielsen sandsynligvis har ladet sig inspirere af, da han arbejdede med sin sidste vægtige komposition: ”Commotio”. Der er fri adgang til koncerten, som varer ca. 45 minutter.

Konfirmationsundervisning

Den konfirmationsforberedende undervisning for unge der efter sommerferien skal i 8. klasse, begynder i ugen efter skolernes efterårsferie. Konfirmationen vil finde sted engang i april-maj 2016. Man må gerne tage en ven med til undervisningen. Forældre bedes henvende sig til Niels Grønkjær.

Adresser

Præst: Niels Grønkjær, Løngangstræde 24, 2., 1468 København K, tlf. 33 13 30 31
e-mail: ng@kvvv.dk - hjemmeside: www.kvvv.dk

Københavns Valgmenighed

Formand:

Jens Hestbech
Gl. Kongevej 19, 3. th., 1610 København V
Tlf. 33 24 85 97/31 90 75 97

Forretningsfører:

Per Lund-Hansen
Jonstrupvangvej 8, 3500 Værløse
Tlf. 44 47 47 27/20 68 47 27
Bank: 0255 9 02 83 90

Kirketjener:

Rasmus Jensen
Amager Boulevard 101, 03-54
2300 København S. Tlf. 22 40 19 37

Organist:

Tom Ernst
Esplanaden 5B, st.tv., 1263 København K
Tlf. 33 12 69 52

Vartov Valgmenighed

Formand:

Vibeke Hein
Kongevejen 467 B, 2840 Holte
Tlf. 20 19 89 90

Forretningsfører:

Kurt Gotfredsen
Opnæsgård 57, 1. th., 2970 Hørsholm
Tlf. 31 95 63 72
Bank: 6194 - 4170277452

Kirketjener:

Søren Frank Jensen
Hiort Lorenzens Gade 21, 1. tv., 2200 København N
Tlf. 22 89 62 92

Organist:

Inge Bønnerup
Peter Bangs Vej 153, 1. tv., 2000 Frederiksberg
Tlf. 33 32 68 90

For børnepasning under gudstjenester: Kontakt Signe Rørdam Thomsen:
roerdam@hotmail.com

Valgmenighedernes hjemmeside er www.kvvv.dk

Bladets redaktion: Niels Grønkjær (ansv.havende), Lilly Wiberg, Søren Anker-Møller
Forsidevignet: Peter Hentze

Afsender:

Københavns og Vartov
Valgmenigheder
Løngangstræde 24, 2.
1468 København K

Gudstjenester i Vartov Kirke og Immanuelskirken *

2. april (skærtorsdag)

Vartov Kirke kl. 10.00

3. april (langfredag)

Immanuelskirken kl. 10.00

5. april (påskedag)

Vartov Kirke kl. 10.00

6. april (anden påskedag)

Immanuelskirken kl. 10.00

12. april (1. søndag efter påske)

Vartov Kirke kl. 10.00

Torkild Thaning

19. april (2. søndag efter påske)

Immanuelskirken kl. 10.00

Vartov Kirke kl. 16.00

26. april (3. søndag efter påske)

Vartov Kirke kl. 10.00

Konfirmation

1. maj (bededag)

Ingen gudstjeneste

3. maj (4. søndag efter påske)

Immanuelskirken kl. 10.00

10. maj (5. søndag efter efter påske)

Vartov Kirke kl. 10.00

14. maj (Kristi himmelfart)

Vartov Kirke kl. 9.00

Immanuelskirken kl. 10.30

17. maj (6. søndag efter påske)

Vartov Kirke kl. 10.00

24. maj (pinsedag)

Immanuelskirken kl. 10.00

25. maj (anden pinsedag)

Vartov Kirke kl. 10.00

31. maj (trinitatis)

Immanuelskirken kl. 10.00

Ingrid Ank

7. juni (1. søndag efter trinitatis)

Vartov Kirke kl. 10.00

14. juni (2. søndag efter trinitatis)

Vartov Kirke kl. 9.00

Immanuelskirken kl. 10.30

21. juni (3. søndag efter trinitatis)

Immanuelskirken kl. 10.00

28. juni (4. søndag efter trinitatis)

Vartov Kirke kl. 10.00

Ingen gudstjenester i juli måned

2. august (9. søndag efter trinitatis)

Vartov Kirke kl. 10.00

KALENDER

Torsdag den 23. april kl. 13 i Vartov Kirke:

Den nye Gud i den gamle kirke

Se inde i bladet

Mandag den 27. april kl. 19.30:

Vartov Valgmenigheds årsmøde

Søndag den 7. juni:

Grundtvigske Valg- og Frimenigheders

årsmøde i Rødning

Se inde i bladet

Søndag den 4. oktober:

De sjællandske valgmenigheders efterårs-

møde på Stevns

*Immanuelskirken ligger på Forhåbningsholms Allé 20, Frederiksberg.